

Kansen voor Kalsdonk

Herziene opdracht van de gemeenteraad van Roosendaal, op basis van de inbreng van verschillende partijen die bij de leefbaarheid van Kalsdonk zijn betrokken, aan het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Roosendaal.

1. Kansen voor Kalsdonk als apart programma vervalt. De inzet van Kansen voor Kalsdonk wordt gecombineerd met de inzet die alle betrokken partijen plegen om het wijkperspectief en het bijbehorende wijkactieplan te realiseren. De focus ligt daarbij op de inwoners en hun vragen, initiatieven en behoeften en op het versterken van hun participatie in de ontwikkeling van de leefbaarheid van de wijk. De Kansen voor Kalsdonk-projecten gaan over de hele wijk en over alle domeinen (sociaal, fysiek en economisch). De doelen uit Kansen voor Kalsdonk en het wijkperspectief worden samengevoegd, de middelen gebundeld. In deze herziene opdracht wordt aangegeven op welke wijze de middelen uit Kansen voor Kalsdonk daarbij worden ingezet.
2. Doel. De initiatieven die met het Kansen voor Kalsdonk-budget worden gerealiseerd dragen vanaf *<moment overeenstemming met wijk en vervolgens instemming gemeenteraad>* bij aan de volgende doelen:
  - 1) Meedoen. Verbeteren van de kansen op werk en participatie.
  - 2) Ontmoeten. Versterken van de sociale samenhang.
  - 3) Sterk centrum in de wijk. Goede afronding van de herstructureringsplannen, passend in de huidige economische situatie.
  - 4) Veilige en schone wijk.
  - 5) Ruimte geven aan en ontwikkelen van de eigen kracht van inwoners.
3. Wederkerigheid is een leidend principe. Initiatieven worden alleen opgepakt of ondersteund door organisaties, als daar een tegenprestatie door de wijk tegenover staat. Dat hoeft niet noodzakelijkerwijs in geld/eigen bijdragen te zijn. Er geldt één belangrijke uitzondering op deze regel: als de wijk en/of bewoners bepaalde inzet echt nodig hebben, maar deze zelf niet kunnen dragen of ondersteunen, wordt door de betrokken organisatie(s) gezocht naar middelen om toch aan de vraag te kunnen voldoen.
4. Voor de uitvoering van deze opdracht en de realisatie van het wijkperspectief en de wijkactieplannen:
  - A) richten de deelnemende partijen een buurtonderneming Kalsdonk op;
  - B) worden social enterprises gestimuleerd en gefaciliteerd. Als er snel organisaties vanuit inwoners ontstaan, is het mogelijk meerdere projecten via social enterprises te laten verlopen. Als dat niet het geval is, dan vinden de bewoners en organisaties de onder "6" genoemde initiatieven zo belangrijk, dat zij deze in eerste instantie via de buurtonderneming realiseren en daarbij nagaan of het mogelijk is deze op termijn als social enterprise voort te zetten;.
  - C) willen Stichting Kalsdonk, gemeente en AramisAlleewonen, zo nodig aangevuld met andere relevante partijen, komen tot een samenwerkingsovereenkomst t.b.v. het centrumplan Kalsdonk; en
  - D) voeren verschillende organisaties hiernaast zelfstandig taken in de wijk uit die bijdragen aan de leefbaarheid.In de toelichting bij deze opdracht zijn deze punten verder uitgewerkt.
5. Deelnemende partijen brengen elk een nader te bepalen hoeveelheid menskracht in de buurtonderneming in. Waar mogelijk worden ook bestaande budgetten die wijkgericht worden ingezet, overgeheveld naar de buurtonderneming. De buurtonderneming zoekt bij het realiseren van haar taken primair naar dekking daarvan in de begroting van de deelnemende organisaties. Daarnaast kan zij beschikken over de gelden die onder punt 7 aan de buurtonderneming worden toegekend. Bij de daadwerkelijke oprichting van de buurtonderneming wordt dit onderdeel nader uitgewerkt. De middelen voor Social Enterprises worden per social enterprise nader uitgewerkt. Voor de onder punt 7 genoemde (potentiële) social enterprises is in ieder geval het hier genoemde bedrag beschikbaar. Naast deze bijdrage wordt per social enterprise een inverdienmodel uitgewerkt. De middelen voor het Centrumplan zullen in de op te stellen samenwerkingsovereenkomst worden uitgewerkt, waarbij het uitgangspunt is dat de uiteindelijke exploitatieopzet (inclusief de daarin op te nemen bijdragen van partijen) sluitend is.

Vanuit de Kansen voor Kalsdonk-subsidie van BZK zijn hier geen aparte middelen voor beschikbaar, omdat het hier om een fysieke ontwikkeling gaat en de BZK-middelen primair bedoeld zijn voor activiteiten.

6. Van de subsidie van BZK ten behoeve van Kansen voor Kalsdonk is nog (afgerond) 795.000 euro beschikbaar. Deze wordt tot 31-12-2014 als volgt ingezet:

Project	doorlopend	Nieuw			Budget 2012-2014
		Buurtondern.	Social Ent.	Gem/AAW	
Meedoen en eigen kracht					
Bewonersvouchers	*	X			95.000
Fonds microkredieten		X			200.000**
Vrouwenstudio	*		X		70.000
Pius X			X		25.000
Actief voor mijn wijk	*	X*	*		90.000
Sta/ErOpAf-impuls		X			25.000
Meer Taalmaatjes	*	X			5.000
Ontmoeten					
Buurtsportvereniging	*	X*	*		14.250
Algemeen		X			25.000
Schoon en veilig					
Buurtcoaches	*	X			7.500
Schoon, heel, veilig		X			28.250
Sterk centrum in de wijk					
Activiteiten algemeen		X			25.000
Organisatie en communicatie					
Buurtonderneming		X			100.000
Kennisdeling		X			10.000
Communicatie, waaronder Wereldreizen	*	X			40.000
Inverdienmogelijkheden (incl. Monitoring/MKBA)				X	35.000
Totaal					795.000

* = project loopt al d.d. 1-5-2012, aansturing door projectleider, faciliteren door gemeente/Aramis-Alleewonen tot (beoogd) coördinator benoemd is. Daarna opnemen in buurtonderneming.

** = het bedrag wordt in een revolverend fonds gestort, en is daarmee dus – anders dan de andere hier genoemde projecten - voor onbepaalde tijd inzetbaar.

X* = project in eerste instantie via buurtonderneming, mogelijk snel te verzelfstandigen.

7. Het budget voor opstarten en duurzaam maken van de initiatieven zoals onder punt 6 beschreven wordt besteed in de periode 2012-2014. De budgetten worden zoveel mogelijk gekoppeld aan de inzet van gemeente, professionele organisaties, ondernemers en bewoners. Uiterlijk een half jaar voor afloop van een project of initiatief wordt besloten, of en op welke wijze het project structureel kan worden voortgezet, inclusief wijze van financiering. De gemeente voert de administratie.

Deze opdracht is gebaseerd op de inbreng van verschillende bij de leefbaarheid van Kalsdonk betrokken bewoners, besturen en organisaties, en op het wijkperspectief Kalsdonk en het Wijkactieplan 2012. De opdracht wordt van kracht op het moment dat deze door de gemeenteraad van Roosendaal is bekrachtigd, en vervangt dan de notitie "Kansen voor Kalsdonk! Kansen voor de Philipsbuurt", d.d. 26 februari 2010.

De volgende organisaties en bewoners van Kalsdonk stemmen in met de hierboven beschreven opdracht, en spreken uit naar vermogen te willen bijdragen aan de realisatie hiervan:

Aramis AlleeWonen, M. van der Steen, Manager Wonen	Bewonersplatform Kalsdonk J. Roosenboom, Voorzitter ?? Tevens lid programmagroep Kansen voor Kalsdonk	Buurtcoaches, N. Akakca, Coördinator
Brede School De Vlindertuin, J. Lubberman, directeur	Buurtsportvereniging Kalsdonk F. van Ham, projectleider	Gebruikers buurthuis, T. van Zundert en F. Heeren, vrijwilligers
Gemeente Roosendaal K. Jongmans, Wijkwethouder Kalsdonk	Programmagroep Kansen voor Kalsdonk M. de Groot, Bewoner	Programmagroep Kansen voor Kalsdonk M. van Iersel, Bewoner
Programmagroep Kansen voor Kalsdonk N. Ziani, Bewoner	Programmagroep Kansen voor Kalsdonk Nog meer leden?	Politie Roosendaal, J. Oisterwijk, Wijkagent Kalsdonk
Stichting Kalsdonk, R. Holland en K. Caniëls, Voorzitter en secretaris?	Traverse, L. Langenberg, Directeur-bestuurder	Voedselbank, Mw. Van den Bouwhuizen, Functie ??
Vrouwenstudio Sultana, B. Zijp, projectleider	P. Maas en E. Spitters, Welzijnswerkers Kalsdonk	M. Amezian, Bewoner Kalsdonk
H. Fronczek, Bewoner Kalsdonk	Y. Looijen, Bewoner Kalsdonk	J.P. Vorsteveld, Bewoner Kalsdonk

Toelichting op de nieuwe opdracht

In de opdracht zijn puntsgewijs verschillende onderwerpen uitgewerkt. In de navolgende tekst wordt deze puntsgewijs toegelicht. De nummers en letters die worden genoemd komen overeen met de nummers in de herziene opdracht.

Ad 1)

Er was te veel versnippering van inzet door zowel professionele organisaties als door vrijwilligers/bewoners. Ook wordt in verschillende initiatieven en/of overleggroepen aan vergelijkbare doelen gewerkt. De inzet (menskracht, middelen) wordt daarom sterker gebundeld.

Daarnaast geldt dat Kansen voor Kalsdonk een tijdelijk programma is, waar tijdelijk middelen voor zijn. Het is belangrijk dat de resultaten ook na afloop van het project van kracht blijven. Daarom wordt het tijdelijke Kansen voor Kalsdonk gecombineerd met de langer doorlopende inzet voor het wijkperspectief/wijkactieplan, en wordt in deze nieuwe opdracht via het onderwerp “buurtonderneming” ook een aanzet gegeven voor de wijze waarop dit gebeurt.

Kansen voor Kalsdonk als apart programma stopt dus. De acties worden gecombineerd met die van het wijkperspectief en het wijkactieplan. De middelen van Kansen voor Kalsdonk blijven wel beschikbaar, en de invloed van bewoners op de realisatie blijft in stand, of wordt zo mogelijk nog versterkt.

Zowel in Kansen voor Kalsdonk als verschillende andere projecten, beleidsstukken en initiatieven van/voor de wijk, ligt de focus op de bewoners en op vraaggericht en flexibel werken. Deze belangrijke doelstelling is tot nu toe niet in alle gevallen even expliciet weergegeven. Omdat het de kern van het wijkgericht werken vormt, is dit nu als eerste punt van deze opdracht geformuleerd.

Verder geldt dat Kansen voor Kalsdonk niet langer als apart sociaal-economisch programma wordt gezien, met eigen overlegvormen naast bestaande structuren. Door alle inzet in Kalsdonk overkoepelend te bezien, kan fors worden gesneden in het aantal overlegmomenten en –structuren. Het doet ook recht aan de wens, positieve resultaten van Kansen voor Kalsdonk te koppelen aan structurele inzet van gemeente, organisaties, ondernemers en bewoners.

In het oorspronkelijke Kansen voor Kalsdonk werd gefocust op sociaal-economische stijging en op Kalsdonk-centrum en de Philipsbuurt. Andere domeinen (ruimtelijk, fysiek, maatschappelijk) en buurten vielen wel binnen het reguliere werk, maar buiten het programma. Dit blijkt in de praktijk vooral tot onduidelijkheid en extra overleg te leiden. In de nieuwe situatie blijft er uiteraard aandacht bestaan voor de sociaal-economisch zwakste buurten en bewoners, maar worden de activiteiten niet losgekoppeld van de overige inzet in de wijk.

Ad 2)

De doelen geven een samenvatting van de uitkomst van de gehouden interviews, het wijkperspectief Kalsdonk en de oorspronkelijke doelen van Kansen voor Kalsdonk. Formeel zijn deze geldig vanaf het moment dat de gemeenteraad hiermee instemt. Dit volgt uit de eis van de subsidiegever (het ministerie van BZK) dat de gemeenteraad de inspanningen, uitgaven en eventuele veranderingen in de opdracht van Kansen voor Kalsdonk dient goed te keuren.

De doelen zijn bewust ruim geformuleerd. De inzet richt zich op sociaal-maatschappelijke ontwikkeling, schoon-heel-veilig, economische en fysieke ontwikkeling, en op een goede communicatie met bewoners. Binnen de ruime doelstellingen is een aantal projecten aangegeven (zie punt 6); voor het overige is het aan de samenwerkende bewoners en organisaties in de voorgestelde buurtonderneming (zie punt 4) om hier nadere invulling aan te geven. Buiten het nader uitwerken van de opgaven in en door de wijk is het ook altijd mogelijk om vanuit investerende partijen/organisaties nadere opdrachten (en middelen) onder te brengen bij partijen in de wijk.

Ad 3)

De gevraagde “tegenprestatie van de wijk” zal zich met name uiten via de inzet van vrijwilligers. We willen de vrijwilligersbetrokkenheid vergroten “naar vermogen”: ieder draagt bij wat hij/zij kan. Om vrijwilligers te mobiliseren en faciliteren is professionele ondersteuning nodig. Deze krijgt vorm via de buurtonderneming (zie punt 4). Gegeven de bezuinigingen waar veel organisaties mee te maken hebben, zal de inzet niet altijd even groot zijn als in het verleden. Desondanks hebben gemeente en

andere betrokken organisaties ook voor de komende jaren budgetten voor het uitvoeren van zaken op verschillende leefbaarheidsterreinen (zoals welzijn, veiligheid, beheer openbare ruimte e.d.).

Ad 4)

Voor de uitvoering van deze opdracht en de realisatie van het wijkperspectief en de wijkactieplannen:

- A) richten de deelnemende partijen een buurtonderneming Kalsdonk op;
- B) worden social enterprises gestimuleerd en gefaciliteerd;
- C) Willen Stichting Kalsdonk gemeente en AramisAlleewonen, zonodig aangevuld met andere relevante partijen, komen tot een samenwerkingsovereenkomst t.b.v. het centrumplan Kalsdonk; en
- D) voeren verschillende organisaties hiernaast zelfstandig taken in de wijk uit die bijdragen aan de leefbaarheid.

In het wijkperspectief is sprake van het oprichten van "Ondernemend Kalsdonk". In deze opdracht wordt dit uitgewerkt in enerzijds een Buurtonderneming, anderszijds een of meer social enterprises. Zowel de buurtonderneming als de social enterprise richten zich op de verbetering van de wijk, zijn in de wijk aanwezig, en geven invulling aan het versterken van de betrokkenheid van en sturing door bewoners. Het wezenlijke verschil is dat in de buurtonderneming de professionele organisaties verantwoordelijk blijven voor hun eigen inzet, en daar de bewoners nadrukkelijk in betrekken, terwijl de social enterprise geheel zelfstandig, zonder sturing door professionele organisaties, een of meer taken als ondernemer uitvoeren. De zeggenschap over een social enterprise berust geheel bij de inwoner(s) die in de social enterprise betrokken zijn. Daarbij kan de overheid of een andere professionele organisatie wel betrokkenheid hebben door bijvoorbeeld een contract met de social enterprise af te sluiten voor het leveren van bepaalde diensten, en/of door op verzoek van de social enterprise advies en ondersteuning te bieden.

Toelichting per onderdeel:

4A) Buurtonderneming,

In de opdracht staat onder punt 4A de buurtonderneming genoemd. De volgende 9 punten geven hierop een nadere toelichting:

- i De taak van de buurtonderneming is het versterken van de betrokkenheid van bewoners bij de leefbaarheid van de wijk, het realiseren van Kansen voor Kalsdonk, en het versterken van de vraaggerichtheid en de samenwerking van professionele organisaties in de wijk. De buurtonderneming is een voertuig voor professionele organisaties, die vraag- en oplossingsgericht werkt, door samenwerking over de grens van de eigen organisaties heen ook effectiever en efficiënter werkt, en zo flexibel mogelijk opereert. Het vergroten van betrokkenheid van de inwoners is een leidend principe.
- ii De deelnemende organisaties in de buurtonderneming houden ieder de eindverantwoordelijkheid over de eigen inzet. De uitvoering van taken wordt overgedragen aan de buurtonderneming, die daartoe ook mandaat, budget en/of menskracht krijgt van de deelnemende organisaties.
- iii De buurtonderneming is laagdrempelig toegankelijk, centraal gevestigd in de wijk en heeft eigen ruimte waarover zij gemakkelijk en flexibel kan beschikken. De vergaderruimte fungeert ook als huiskamer in de wijk, waar bewoners en professionals elkaar ongedwongen kunnen treffen. De buurtonderneming wordt gevestigd in het buurthuis.
- iv De buurtonderneming wordt tot 31 december 2013 aangestuurd door een onafhankelijk coördinator, welke wordt benoemd door en rapporteert aan het Team van Opdrachtgevers (zie 4.A.5). Taak van de coördinator is het oprichten, vormgeven en aansturen van de buurtonderneming, het coachen van de medewerkers en het uiterlijk in juli 2013 opleveren van een advies aan de opdrachtgevers m.b.t. de wijze waarop de buurtonderneming vanaf 1 januari 2014 kan worden voortgezet, inclusief de wijze waarop deze wordt bekostigd.

De buurtonderneming werkt nauw samen met de samengevoegde programmagroep/ bewonersplatform. De buurtonderneming bestaat uit een kleine vaste groep medewerkers (één per deelnemende professionele organisatie) en een grotere groep ad hoc deelnemers (bewoners en/of professionals), die per project of voor een tijdelijke periode worden betrokken.

De taakverdeling en werkwijze wordt in onderling overleg binnen de buurtonderneming nader vormgegeven. Nagegaan wordt in hoeverre werkzaamheden van organisaties kunnen worden samengevoegd en/of onderling door medewerkers in de buurtonderneming kunnen worden overgenomen.

- v De buurtonderneming wordt op hoofdlijnen aangestuurd door het Team van Opdrachtgevers (TvO). Zij stellen de opdracht, de kaders en het budget vast en bespreken tenminste eenmaal per kwartaal de voortgang. Minimaal eenmaal per jaar rapporteert de coördinator aan het TvO over de voortgang, de geleverde inzet en de bereikte resultaten.

Het TvO bestaat uit: een vertegenwoordiger van het management van elk van de deelnemende organisaties; een vertegenwoordiger van de gecombineerde programmagroep/bewonersplatform en een bewoner uit de wijk. Ten behoeve van de positie van deze inwoner wordt door het TvO in overleg met betrokken partijen in Kalsdonk een functieprofiel opgesteld, waarna de vacature wordt opengesteld voor alle bewoners van Kalsdonk.

Het TvO neemt beslissingen op basis van consensus.

- vi De buurtonderneming staat open voor partijen die bij de ontwikkeling van de leefbaarheid in Kalsdonk zijn betrokken, de in deze opdracht omschreven aanpak onderschrijven, en willen toetreden tot de buurtonderneming.
- vii De middelen van de buurtonderneming bestaan uit bijdragen vanuit de verkregen subsidie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), zoals onder punt 6 gespecificeerd, en uit nader te bepalen inzet van menskracht en middelen vanuit de in de Buurtonderneming samenwerkende organisaties.
- iix De Buurtonderneming stimuleert en faciliteert de vorming van een of meer zogeheten "social enterprises" zoals onder B) bedoeld. Waar en wanneer mogelijk worden projecten uit de Buurtonderneming verzelfstandigd tot social enterprise.
- ix Overgangsbepaling: Het TvO wordt zo spoedig mogelijk gevormd en de vacatures zo spoedig mogelijk vervuld. Tot die tijd fungeren het voormalige Overleg van Opdrachtgevers, aangevuld met een vertegenwoordiger van de bestaande programmagroep, als opdrachtgever en de wijkmanager van de gemeente en de coördinator wijkontwikkeling als aanspreekpunt en facilitator van de reeds lopende projecten.

4B) Social Enterprise.

Onder "social enterprise" wordt verstaan: zelfstandige organisatie (onderneming, stichting, instelling) die een of meer maatschappelijke taken uitvoert die de leefbaarheid in de wijk versterken, zonder dat de overheid of een andere organisatie daar rechtstreeks sturing aan geeft. De social enterprise is niet gericht op het maken van winst, maar op het kostendekkend of tegen geringe winst realiseren van maatschappelijke activiteiten. Eventuele winst vloeit terug naar de wijk. De eerste social enterprise die direct al wordt gestart is Vrouwenstudio Sultana. In de beginfase van een social enterprise levert de buurtonderneming en/of een of meer van de daarin deelnemende organisaties desgevraagd advies en ondersteuning m.b.t. het ontwikkelen van inverdienmodellen.

4C) Samenwerking centrumgebied

Vanwege de complexiteit en de omvang van de met het plan gemoeide investeringen wordt dit niet aangestuurd vanuit de buurtonderneming, maar sluiten de partijen hierover een eigen overeenkomst af. De buurtonderneming is wel een belangrijke gesprekspartner bij de planontwikkeling en draagt

zorg voor een goede verbinding tussen inwoners en projectpartners. Bij het verder uitwerken van de procesafspraken wordt onderzocht of de planontwikkeling en realisatie volledig in handen kan komen van een bewonersbedrijf. Dat bewonersbedrijf is dan een social enterprise als bedoeld onder B), waarbij voor dit specifieke geval geldt dat deze niet wordt opgestart of ondersteund vanuit de buurtonderneming, maar direct volledig zelfstandig draait.

4D) Zelfstandige taakuitvoering professionele organisaties.

Niet alle organisaties zullen (direct) willen of kunnen participeren in de buurtonderneming. Waar zinvol worden deze door de buurtonderneming in de samenwerking tussen bewoners en organisaties in de wijk betrokken.

Ad 6)

De gegeven verdeling van de budgetten geldt als richtlijn, niet als blauwdruk. De budgetten van projecten in de buurtonderneming worden bij elkaar gevoegd, waarbij de in punt 6 van de opdracht genoemde bedragen als richtlijn gelden. Binnen het budget is de buurtonderneming vrij om tussen budgetten verschuivingen te doen plaatsvinden, met uitzondering van de volgende posten:

- Bewonersvouchers. Dit budget is exclusief bestemd voor het verstrekken van bewonersvouchers. Anders dan bij alle andere budgetten hebben de vertegenwoordigers van de bewoners (de samengevoegde programmagroep en het bewonersplatform) hierover de volledige zeggenschap. De buurtonderneming geeft desgevraagd wel advies over de inzet ervan.
- Microkredieten. De voorwaarden waaronder deze worden verstrekt worden door de buurtonderneming opgesteld. Het bedrag zelf wordt niet aan de buurtonderneming verstrekt, maar in een fonds gestort dat door een nader te bepalen professionele organisatie (zoals een te betrekken bank of het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten, SVn) wordt beheerd. Anders dan bij de andere hier genoemde posten is het bedrag dat hier is genoemd voor onbepaalde tijd beschikbaar. Het is de bedoeling dat het een revolverend fonds wordt, wat betekent dat verstrekte kredieten worden afbetaald. Met die afbetalingen wordt het fonds opnieuw gevuld, zodat weer nieuwe microkredieten kunnen worden verstrekt.
- De subsidiemiddelen die nog resteren worden ingezet om activiteiten te ondersteunen die zijn gericht op de sociaal-economische ontwikkeling van de wijk. Behalve een inhoudelijk doel, geldt daarbij ook dat de opbrengsten duurzaam moeten zijn. Dat houdt in: na afloop van de subsidie zodanig vormgegeven en gebudgetteerd, dat deze ook na afloop van de subsidie kunnen worden voortgezet. Door de activiteiten zoveel mogelijk te laten aansluiten op bestaande inzet van partijen in de wijk, en door op andere wijzen naar inverdienmogelijkheden te zoeken, moet dit worden bereikt. Dit vraagt om maatwerk in de nadere uitwerking per initiatief/project, en goede samenwerking tussen de betrokkenen bij die initiatieven/projecten. Door dit uiterlijk in september 2014 duidelijk te hebben, kunnen financiële consequenties worden verwerkt in de begrotingen voor 2015 die verschillende partijen in het najaar van 2014 vaststellen.

Ad 8)

De partijen spreken af naar vermogen te zullen bijdragen aan de realisatie van deze opdracht. "Naar vermogen" is opgenomen, om aan te geven dat er verschil is in wat kan worden verwacht van professioneel betrokken partijen, en van vrijwilligers. Geen van de partijen legt zich met het ondertekenen van deze opdracht vast op een specifiek aantal in te zetten uren, personen of budgetten, anders dan concreet onder punt 6 genoemd. Tegelijkertijd spreken partijen zich wel uit, hun best te doen om bestaande inzet vanuit de eigen organisatie, vereniging, stichting en/of persoonlijke betrokkenheid, waar mogelijk te combineren met de inzet voor de Kansen voor Kalsdonk-projecten. Bij het nader uitwerken van de buurtonderneming of een social enterprise zullen wel afspraken worden gemaakt over ieders concrete inzet in geld en/of uren.

Samenhang herijking – wijkperspectief – inhoud interviews met betrokkenen bij “Kansen voor Kalsdonk”

Aanleiding herijking

“Kansen voor Kalsdonk” loopt sinds 2010 als programma, waarvoor van het ministerie (voorheen VROM, nu BZK) subsidie is ontvangen. Het oorspronkelijke doel van het programma was het versterken van de sociaal-economische positie van inwoners van Kalsdonk, in het bijzonder die van de Philipsbuurt. Daarvoor waren 15 deelprojecten uitgewerkt, verdeeld over 3 thema’s: “De zegeningen van Pius X” (versterken sociaal-maatschappelijke ontwikkeling in de buurt, versterken laagdrempelig aanbod van activiteiten, armoedebestrijding, stimuleren participatie, versterken veiligheid, activeren van bewoners, talentontwikkeling, integratie, stimuleren beweging, versterken taalvaardigheid), “WonenLerenWerken” (creëren stijgingsroute, meer werk, meer perspectief, meer ondernemerschap, meer voorzieningen, vrouwen uit isolement halen) en “Over de grens!” (versterken imago wijk, meten en monitoren ontwikkelingen, samenwerking tussen bewoners en organisaties versterken). Hiernaast heeft het Ministerie geld beschikbaar gesteld ten behoeve bewonersvouchers.

In de loop van het programma kwam een aantal knelpunten naar voren. De samenwerking tussen bewoners en organisaties loopt niet altijd goed. Er wordt heel veel overleg gevoerd, soms wellicht te veel. Anders dan bij aanvang van het programma nog werd verwacht, is de mediation tussen de partijen die bij het centrumplan zijn betrokken niet succesvol, waardoor vertraging is opgetreden. Door de crisis en de bezuinigingen is de situatie bij een aantal betrokken professionele organisaties drastisch veranderd, en staan ook inkomens en toekomstperspectieven van bewoners meer onder druk. Dit alles heeft in februari geleid tot het besluit, de oorspronkelijke opdracht van Kansen voor Kalsdonk te herijken. Onderzocht wordt of alle doelstellingen nog aansluiten op de vraag uit de wijk, of de nog te starten deelprojecten nog steeds relevant zijn, en of de lopende projecten en eventueel nieuw te starten activiteiten beter verbonden kunnen worden met diverse andere zaken die in de wijk spelen, en die tot nu toe los van Kansen voor Kalsdonk worden gerealiseerd.

Wijkperspectief

In 2011 is het wijkperspectief Kalsdonk vastgesteld. Het streefbeeld in het Wijkperspectief voor Kalsdonk omvat ook de belangrijkste thema’s uit Kansen voor Kalsdonk. Het accent ligt daarbij op ‘werken en meedoen’. De 4 **streefbeelden uit het wijkperspectief zijn:**

1. Bewoners kiezen voor Kalsdonk

Kalsdonk kent in 2018 een “vaste” en een “vlottende” bewonersgroep. De vaste groep kiest bewust voor Kalsdonk en blijft er langer wonen, de vlottende groep komt hier terecht vanwege het aanbod van goedkope woningen en verhuist (binnen of buiten de wijk) door als het ze sociaal-economisch beter gaat. Het gaat behalve om arbeidsmigranten ook om starters/jongeren.

2. Kalsdonk ontwikkelt

Bewoners zijn in 2018 in meerderheid zelfredzaam, de focus ligt op de ontwikkeling en het welzijn van het individu. Omgeving, voorzieningen en diensten zijn er op gericht deze ontwikkeling te faciliteren. In 2018 komen er nog steeds nieuwe kwetsbare mensen naar Kalsdonk. Om de rol van emancipatiemachine goed te kunnen vervullen kloppen in Kalsdonk de ketens van zorg, welzijn, onderwijs en toeleiding naar werk.

3. Kalsdonk is schoon, heel en veilig

Kalsdonk is anno 2018 een veilige, prettige, mooi ingerichte en goed onderhouden buurt. Het beheer van de woningen is er excellent. Met het oog op de wisselende bevolking in de goedkopere delen van de woningvoorraad (met name in de Philipsbuurt) zijn in Kalsdonk extra beheersinspanningen gemeengoed.

4. Kalsdonk is goed voorzien

De maatschappelijke voorzieningen geven in 2018 aanleiding tot activeren van bewoners. Met

bewoners en_ondernemers is uitgebreid overlegd en besloten welke sociaal-maatschappelijke en economische functies en_voorzieningen noodzakelijk en wenselijk zijn, en welk vastgoed geschikt is om die functies te faciliteren. Intensief_en multifunctioneel ruimtegebruik zijn gemeengood.

Uit de gesprekken die in het kader van de herijking van Kansen voor Kalsdonk zijn gevoerd komt naar voren dat – naast deze inhoudelijke streefbeelden uit het wijkperspectief – ook bewoners-betrokkenheid (“bewoners moeten meer aan het stuur zitten”) een belangrijk streefbeeld moet zijn.

Aanpak herijking

Kansen voor Kalsdonk wordt sinds de start begeleid door een Overleg van Opdrachtgevers. Namens het management van de gemeente en Aramis nemen hier D. Voermans en R. Groen aan deel. In februari heeft het Overleg van Opdrachtgevers besloten, de opdracht te herijken. De projecten binnen Kansen voor Kalsdonk die al waren opgestart, zijn daarbij voortgezet, met uitzondering van het project “Kalsdonk Wereldwijk/Ondernemend Kalsdonk”. Voor dat project was in 2011 opdracht gegeven aan bureau Queste om een eerste verkennende fase te doorlopen, waarna zou worden bezien of het zinvol is daar een vervolg aan te geven. Besloten is de verkennende fase af te ronden, en de uitkomsten vervolgens mee te wegen in de herijking van de gehele opdracht.

Met het Ministerie is overleg gezocht om de herijking af te stemmen, omdat de verwachting is dat dit kan leiden tot aanpassing van het programma waarvoor de subsidie is verstrekt. Vooraf heeft het Ministerie aangegeven dat, indien de gemeenteraad van Roosendaal daarmee instemt, de doorlooptijd van het programma mag worden verlengd. Ook als er inhoudelijke wijzigingen plaatsvinden, is de voorwaarde dat de gemeenteraad daarmee instemt.

Om de herijking voor te bereiden is een kleine werkgroep gevormd, die bestaat uit de hiervoor genoemde twee leden van het Overleg van Opdrachtgevers, een voormalig voorzitter van het bewonersplatform (H. Fronczek) en de coördinator van de buurtonderneming Westrand (A. van der Ham). H. Fronczek heeft samen met de coördinator wijkontwikkeling van Aramis (A. El Hajioui) en de wijkmanager van de gemeente (S.Schenk), in de voorbereiding van de interviews die zijn gehouden, enkele malen overleg gevoerd met welzijnsmedewerkers (E. Spitters en P. Maas) en 2 bestuursleden van de Stichting Kalsdonk (R. Holland en C. Kaniëls),

In maart zijn op 2 dagen en in 2 groepen, verschillende bij Kansen voor Kalsdonk betrokken bewoners en organisaties geïnterviewd¹. In de gesprekken is ingegaan op de volgens de geïnterviewden belangrijkste opgaven voor Kalsdonk voor de komende jaren, op de rol die zij daar zelf in kunnen spelen en die anderen (bewoners, organisaties) daarin kunnen vervullen, en op de wijze waarop e.e.a. kan worden georganiseerd. In de interviews is vooral vooruit gekeken, en niet zo zeer stilgestaan bij wat in het verleden is gebeurd.

Inhoud interviews

Uit de interviews komt het volgende naar voren:

---

¹ In totaal 24 personen van 16 organisaties/besturen/initiatieven, te weten: J. Lubberman, brede school De Vlindertuin; P. Maas en E. Spitters, SIW; A. el Hajioui en M. v.d. Steen, gebiedscoördinator resp. manager Wonen AramisAlleewonen; M. Amezian, Roosendaalse Lijst en J.P. Vorsteveld, PvdA; beiden ook in diverse vrijwilligersfuncties actief in de wijk; N. Akakca, lid bewonersplatform en coördinator buurtcoaches en J. Oisterwijk, wijkagent; N. Ziani, lid programmagroep Kansen voor Kalsdonk; T. van Zundert en F. Heeren, actieve vrijwilligers/gebruikers buurthuis; M. de Groot, J. Roosenboom en M. van Iersel, leden programmagroep Kansen voor Kalsdonk; B. Zijp, projectleider vrouwenstudio Sultana; mevr. Van den Bouwhuijsen, Voedselbank; L. Langenberg, directeur-bestuurder Traverse; K. Caniëls en R. Holland, bestuurders Stichting Kalsdonk; K. Jongmans, wijkwethouder; Y. Looyen, lid programmagroep en indiener voucher jongerenactiviteiten; F. van Ham en S. Koevoets, projectleider buurtsportvereniging resp. manager Sportservice Noord-Brabant.

Algemeen

- Focus bij de ontwikkeling van de wijk moet liggen op meedoen (werk, taal, opleiding, participatie, ontmoeten, maatschappelijk buurtwerk, gezondheid, armoede) en op een veilige en schone wijk. Breng inwoners van de wijk 'in hun kracht'. Belangrijk is ook dat het centrum van de wijk fysiek een goede invulling krijgt.
- Zorg dat nieuwe activiteiten die tot goede resultaten leiden, ook structureel worden ingebed. Zoek inverdienmodellen, zowel door structurele bijdragen van overheid en organisaties in te zetten, door kennis en kunde in de wijk meer in te zetten, als door andere inkomstenbronnen aan te boren.
- Met een aantal van de ingezette activiteiten lukt het goed om "nieuwe bewoners" te betrekken (d.w.z. bewoners die voorheen niet actief voor de wijk waren), zoals via Vrouwenstudio, buurtsportvereniging, wereldreizen B-inmotion.
- Zorg met elkaar voor een levendige wijk met goede ontmoetingsplaatsen. Verschillende functies hebben hun fysieke plek. Maak duidelijk welke fysieke locaties beschikbaar/gewenst zijn voor verschillende functies als wonen, werken, leren, ontmoeten, gezondheid, ontspanning, emancipatie/ontwikkeling.
- Er is duidelijkheid nodig over het beleid en/of de koers van belangrijke partners in de wijk, zoals de gemeente, woningbouwcorporatie Aramis AlleeWonen, Stichtingsbestuur Kalsdonk, Gezondheidscentrum, Brede School. Als het beleid/de koers duidelijk is, is ook duidelijk waar dit elkaar versterkt of waar er tegenstellingen zijn, zodat daar bij activiteiten in de wijk rekening mee kan worden gehouden.
- Van de gemeente en professionele organisaties wordt gevraagd per beleidsterrein doelstellingen in de wijk, en beschikbare middelen in beeld te brengen, zodat kan worden gezien welke middelen structureel t.b.v. Kansen voor Kalsdonk kunnen worden ingezet.
- Zowel om geldstromen en belangen in beeld te brengen als basis voor structurele bijdragen aan initiatieven, als om te beoordelen "wat werkt", is goede monitoring vanaf start van projecten en goede analyse van kosten, baten en effecten nodig.

Sociaal-maatschappelijk programma:

- Brede school: schoolleiding is partner in wijkoverleg, wil graag bij buurtonderneming betrokken zijn. School organiseert diverse cohesie- en taalactiviteiten voor ouders. Verschillende gesprekspartners zouden graag meer sociaal-maatschappelijke initiatieven in/met de brede school zien. Brede school wordt gezien als (potentieel) belangrijk onderdeel van sociaal-maatschappelijke ontwikkeling van de wijk, breder dan alleen basisonderwijsgerelateerde activiteiten.
- Vrouwenstudio: ontplooit belangrijke en goede initiatieven waarmee vrouwen uit wijk worden bereikt, en kans krijgen (en nemen) om zich te ontwikkelen. Via vrouwen ook positief voor ontwikkeling anderen in de gezinnen. Kansen om breder activiteitenprogramma bij onder te brengen (bijv. taal, ondernemerschap). Constateert noodzaak om ook programma voor mannen ("mannenstudio") op te zetten. Werkt aan ontwikkelen inverdienmodel (zie ook bij buurtsportvereniging).
- Gezondheidscentrum: uitvalsbasis Centrum Jeugd en Gezin, onderdak aan verschillende zorgpartijen, goede afstemming activiteiten met Vrouwenstudio.
- Buurtsportvereniging: positief ontvangen door verschillende geïnterviewden, groot bereik (<12 en >30). Nog lastig om 12-20-jarigen ook te bereiken. Belangrijke en kritische volgende stappen zijn de vorming van een bestuur vanuit bewoners, het kunnen organiseren van blijvende professionele ondersteuning, het blijven houden van betrokkenheid van bewoners ook door dat zij betalen voor de diensten (met achtervang mogelijkheid van bijzondere bijstand of Stichting Leergeld) en het vormgeven van inverdienmogelijkheden (nagaan of/welk deel van "traditioneel" welzijnsbudget dat hiervoor naast Kansen voor Kalsdonkgeld hiervoor structureel kan worden ingezet – dit geldt ook voor inverdienmogelijkheden voor andere initiatieven.)
- Jongerenwerk: goede op kinderen gerichte activiteiten zeer belangrijk. Zorg voor goede verbinding activiteiten CJG, op kinderen gerichte activiteiten Vrouwenstudio, inzet Brede School, sport/spel/taalactiviteiten, activiteiten voor tieners, maar ook: geef jongeren een stem, bijvoorbeeld via een jongerenplatform. Relatie leggen met "actief voor mijn wijk" of Pius X, zorg voor bijv. sollicitatietrainingen, opleidingen, leerwerkplaatsen, relatie met onderwijs en bedrijfsleven.

- Actief voor mijn wijk: project wordt door enkele geïnterviewden als belangrijk voor de wijk genoemd, projectleiders (Edwin Spitters, Peter Maas) door meerderen als belangrijke schakels in de wijk, met groot netwerk en vertrouwen genietend van bewoners.
- Buurtmaatschappelijk werk: Traverse wil maatschappelijk werk ombuigen naar buurtmaatschappelijk werk, fysiek in wijk aanwezig zijn, ogen en oren van de wijk zijn. Maatwerk leveren, sterk interactief met andere organisaties en gestoeld op vertrouwen-cultuur.
- Buurthuisprogramma: buurthuisbestuur zet in op “first things first”. Het belangrijkste voor de toekomst van het buurthuis is de realisatie van het centrumplan. Bestuur zet zich op dit moment daarom niet in voor actieve programmering, maar biedt wel ruimte aan gebruikers en SIW om activiteiten te ontplooiën. SIW (of de opvolger, situatie is op dit moment nog niet duidelijk) draagt zorg voor beheer buurthuis en is daarmee ook bepalend voor openstellingstijden. Bestuur geeft aan dat realisatie van een programma een onderdeel kan zijn van een social enterprise, dus dat dit door een maatschappelijke onderneming vanuit de wijk kan worden gerealiseerd. Daarbij is het waarschijnlijk wenselijk een ondernemer/professional in dienst te nemen om deze onderneming te runnen.
- Mogelijke initiatieven die verder genoemd zijn: jaarlijks wereldevenement; wijkcafé; activiteiten gericht op mannen; leerwerkplaatsen/fietsenreparatie, kledingreparatie; van Harte Resto; catering-service; tieneropvang; urban farming (mogelijk in relatie met voedselbank, kalsdonk-groenteboer e/o doelgroep mannen)

Veiligheid en openbare ruimte:

- Buurtcoaches: vanuit buurtcoaches, politie en gemeente is vraag naar betere inbedding, afstemming, samenwerking en opvolging op klachten. Vraagt om professionaliserings-slag, zowel in kennis/kunde/bevoegdheden als uitstraling/materiaal. Coördinator buurtcoaches ziet graag een wijkscan/veiligheidsplan zoals in Westrand ook voor Kalsdonk. Enkelens geven aan buurtcoaches ook meer bevoegdheden te willen geven (BOA-bevoegdheden).
- Schoon en heel: aanpak zwerfvuil, niet-bureaucratische opvolging op klachten openbare ruimte, organiseren wijkschouw worden genoemd als belangrijke onderwerpen.
- Veilig: er is een kleine groep criminelen in de wijk. Belangrijk is deze goed in de gaten te houden, en vooral te zorgen dat de groep “meelopers” er om heen niet in de criminaliteit meegaat.

Economisch programma:

- Leg relatie met Majoppeveld, bijvoorbeeld om betaalbare ruimte voor ondernemers te realiseren;
- Pius X: inrichten als bedrijfsverzamelgebouw, met bijvoorbeeld ruimte voor creatieve bedrijven, startende ondernemers, leerwerkbedrijven (bijv. reparatie van fietsen, kleding; praktijkcentrum gekoppeld aan onderwijs).
- Microkredieten: brede steun voor opzetten revolverend fonds t.b.v. laagrentende microkredieten voor ondernemers in de wijk.
- Beleid: doe uitspraak over haalbaarheid/wenselijkheid sanering verspreide detailhandel indien centrumplan wordt ontwikkeld, ook in relatie tot de wens om goedkope bedrijfs-/detailhandelsruimte laagdrempelig beschikbaar te hebben voor ondernemers uit de wijk. Ook uitspraak nodig over mogelijkheid/wenselijkheid ondernemers in omgeving financieel te laten bijdragen aan ontwikkeling centrumplan.

Fysiek programma:

- Centrumplan: huidige centrum van de wijk is niet uitnodigend, niet af. Veel leegstand en geen goede invulling openbare ruimte. Bewoners is in verleden beloofd dat dit wordt afgerond. Is hard nodig. Stichting Kalsdonk geeft aan investeerders te hebben gevonden die ca. 16 miljoen willen investeren. In verleden is mediation tussen belanghebbende investerende partijen mislukt. Betrokkenen geven aan dat, als alle belangen op tafel komen, gewerkt kan worden aan realisatie. Relevante belangen zijn bijvoorbeeld: kosten en baten planontwikkeling zelf, kosten in omgeving (investeringen en opbrengsten plan zelf, kapitaalvernietiging en mogelijke opbrengsten in directe omgeving t.g.v. verplaatsing/bestemmingsverandering, bijdragen door andere ondernemers aan plankosten, beleidskeuzes m.b.t. sanering detailhandel in omgeving, ruimtelijke inpassing).

Belangrijk onderdeel van centrumplan betreft ook detailhandel. Goede winkels zijn belangrijk en nodig, maar ook goedkope ruimtes voor lokale ondernemers. Daarnaast zou er een goede weekmarkt moeten komen.

Centrumplan kan verschillende voor de wijk belangrijke locaties ook fysiek verbinden via soort "dorpsplein" (gezondheidscentrum, vrouwenstudio, brede school, buurthuis, winkels, centrale ontmoetingsplek in openbare ruimte).

- Buurthuislocatie: Stichtingsbestuur zet in op nieuw buurthuis in centrumplan, wordt daarin door meerdere geïnterviewden gesteund. Kernfunctie van buurthuis is volgens stichtingsbestuur ontmoeting en vrije tijdsbesteding (laagdrempelig); ook informatievoorziening en doorverwijzing zijn belangrijk. Enkelen vragen zich af of nieuw buurthuis nodig is, dan wel of bestaande maatschappelijk vastgoed in de wijk voldoende ruimte voor buurthuisfuncties biedt. Alle partijen pleiten in elk geval voor duidelijkheid over vervolgstappen.
Onderhoud bestaande buurthuis moet beter, zowel wanneer nieuw buurthuis wordt gerealiseerd (ter overbrugging van de tijd die met planontwikkeling is gemoeid) als wanneer bestaande in gebruik blijft. Voor opknappen bestaan mogelijkheden, bijvoorbeeld via klusgroep die gebruikers graag oprichten. Gebruikers vragen niet om nieuw buurthuis, maar vooral om de mogelijkheid dat vrijwilligers het buurthuis beheren. Daarbij koppelen inzet vrijwilligers aan activiteiten, niet alleen aan barbekeer. Gebruikers vragen bestuur om meer aandacht voor activiteiten (en faciliteren van vrijwilligers) en hebben ook graag zelf een stem in het bestuur.
- Sport- en speellocaties: verschillende gesprekspartners geven aan dat er een knelpunt is met overdekte sportlocaties in de wijk. De problemen variëren van "te duur (of althans: duur in relatie tot het beschikbare budget)" tot "te vaak bezet door partijen van buiten de wijk" tot "te klein om sporten waarvoor een groter veld nodig is te accommoderen" tot "kleiner speelokaal niet beschikbaar buiten schooltijden". Voor buitenlocaties geldt, dat er regelmatig overlast is van hangjongeren, waardoor een veld bijvoorbeeld vervuild raakt met glaswerk. Ook het veld aan de Philipslaan is slecht bruikbaar vanwege vuil, glas, hondenpoep e.d.

Bewonersvouchers:

- Professionele advisering bij bewonersinitiatief in vroegtijdig stadium wenselijk, zodat direct al op haalbaarheid, realisatie en verbinding met bestaande activiteiten/mogelijkheden kan worden geadviseerd.

Organisatie/proces

- Kies bij realisatie activiteiten/programma voor activerende werkwijze: kleinschalig, aanwezig in de wijk, bewoners actief opzoeken en rechtstreeks aanspreken/betrekken.
- Er is nu zeer veel overleg, zowel binnen "Kansen voor Kalsdonk" als via allerlei andere kanalen. Aan de ene kant is er overlap tussen Kansen voor Kalsdonk, wijkgericht werken, Centrumplan, sociaal-maatschappelijke organisaties etc., aan de andere kant wordt veel naast elkaar georganiseerd. Alles bij elkaar gaat er te veel tijd in overleg zitten.
- De inzet van het Bewonersplatform is al langere tijd niet optimaal t.g.v. onderlinge meningsverschillen. Er zijn nog maar 3 actieve leden. Zowel vanuit bewonersplatform als programmagroep wordt gepleit voor samenvoeging van deze overlegorganen. Ook de doelen worden dan gecombineerd. Het doel van het bewonersplatform is volgens de voorzitter: goede naam van de wijk uitdragen, leuke dingen doen in de wijk en het netjes houden in de wijk. Het doel van de programmagroep is voor de leden niet geheel duidelijk, maar zij willen zich inzetten om nieuwe initiatieven in Kansen voor Kalsdonk van de grond te krijgen en de projecten te begeleiden.
- Veel geïnterviewden denken dat een buurtonderneming a la Kalsdonk of een social enterprise goede kansen biedt om de invloed van bewoners, de vraaggerichtheid en de flexibiliteit te vergroten, en de samenwerking en communicatie tussen bewoners en organisaties te verbeteren. De invulling van een buurtonderneming en/of social enterprise vraagt nog nadere uitwerking, omdat veel geïnterviewden daar een eigen beeld bij hebben. Vragen daarbij zijn bijvoorbeeld: is er een stuurgroep? Wie/welke organisaties hebben daarin zitting? Fuseren bewonersplatform en programmagroep? Wat wordt dan de rol/taak/bevoegdheid? Is er verschil tussen een buurtonderneming en social enterprise? Welke taken blijven bij de organisaties, welke komen er naar een buurtonderneming en/of social enterprise? Hoe geven

we (de vermindering van) het overleg vorm? Wie werken er in/met de buurtonderneming/ social enterprise?

- Betrek ook grote onderneming in of nabij de wijk als partner bij werkgelegenheids/scholings/ startersprojecten.

Communicatie

- Communicatie tussen bewoners en organisaties moet worden verbeterd.
- Mobiliseer en activeer bestaande kennis en kunde in de wijk. Zet de Wereldreizen voort.
- Zorg voor eenduidige – en niet versnipperde – communicatie/informatievoorziening. Nu nog op veel verschillende plaatsen versnipperde inzet (flyers, wijkkrant, websites, Stadserf, projectcommunicatie in deelprojecten)
- Zorg voor beschikbaar stellen van informatie over “wie doet wat in Kalsdonk” op centrale plek.
- Benut (ook) nieuwe media.

Van interviews naar nieuwe opdracht voor Kalsdonk

De voorbereidingsgroep heeft op basis van de uitkomsten van de interviews een concept-opdracht voor Kansen voor Kalsdonk opgesteld. Deze is aan alle betrokkenen gestuurd, en wordt plenair met hen besproken. Doel van die bijeenkomst(en) is overeenstemming te krijgen over de herijkte opdracht. Wanneer er met de partners in de wijk overeenstemming is over de herijkte opdracht wordt deze ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.